український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 2 (40) * ЛЮТИЙ 1996

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Засновники - Отці Василіяни

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ,
о. Йосиф Будай, ЧСВВ,
о. Павло Мадяр, ЧСВВ

Комп'ютерна верстка
Ольги Кузьмич

На обкладинці:

Стрітення Господнє

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський
монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 16.1.96
Формат 70x100 1/16. Друк
офсетний. Папір друк. № 1.
Умов. друк. арк. 5,2. Умов.
фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид.
арк. 5,0. Тираж 3000 прим.
Зам. 3

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській книжковій друкарні
видавництва Отців Василіян «Місіонер»
292310, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

Реєстраційне свідоцтво ЛВ - № 122

Ціна договірна

З М І С Т

о. Василь Зінько, ЧСВВ
Не вмирає душа наша 1
Намір апостольства молитви на березень . 3
Читаючи "Календар Світла" на 1996 рік..... 7
о. Василь Й. Кундрат, ЧСВВ
Блудний син 8
Преосвященному Кир Івану Маргітичу-
сімдесят п'ять! 10
Лідія Купчик
Сила молитви матері 13
Спогади про пережите 17
Корені духовної та звичайної кризи 20
Володар Буженко
Українські релігійні звичаї за океаном 21
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Щоб зберегти родинне щастя 23
Зустріч молоді 24
Присяга у Володимирі 24
В. Сокальський
Почуті розмови 25
У Луцькому храмі св. Василія Великого ... 26
Іван Долинюк
Берестейські роковини... 27
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Місія в селі Імстичево... 28
Чудо чи випадковість? 29
о. Василь Прийма
Поздоровлення з Люрду 30
Володар Буженко
Мій старий професор 32

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонар", 1995.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

НЕ ВМИРАЄ ДУША НАША

Коли говоримо щось про душу, слід розглядати її у трьох вимірах: 1) що думає людство про душу; 2) як можемо усвідомити існування душі і то безсмертної; 3) які наслідки має для людей невмирущість душі?

1. Що думає людство про безсмертну душу?

Старокитайська мудрість життя і тим самим релігія вважає найдосконалішою істотою на землі людину та твердить, що її душа безсмертна (зокрема князь Фо-Ґі). Таоїзм виник пізніше, і він теж вважає духа за безсмертного. Сам же Конфуцій визнає натуралістичну етику, тобто без огляду на душу.

Індійські філософсько-релігійні погляди приймають метемпсихозу, тобто переселення душ. Після смерті душа переселюється в інше тіло. Система Веданта вважає, що душа є частиною Брагми (божества) і наче іскра виходить з нього (вона безсмертна, бо є частиною божества). Система Санкія твердить, що душа вічна. Інша система Вайсешіка також визнає душу. Знову Сакія Муні - буддизм - це система атеїстична та нігілістична, тобто божества не визнає і почитає ніщо (латинське слово "nihil" означає ніщо). Буддисти вчили, що душа наче полум'я свічки миготить.

Перська релігія зі своїм дуалізмом (богом добра Ормуздом і богом лиха Аріманом) передбачає наперед існування душ ще до тіла. Вічна доля душ залежить від божка- судді Рашуна. Теж єгиптяни звали душу "КА" і твердили, що її судять в другому житті сорок два судді. Семіти вірили, що душа після смерті тіла веде скитальче життя. Найбільше зберегли первісну традицію про одного Бога та вірили в безсмертя душі вавілонці. Шумери теж визнавали душу і вірили у загробне життя.

Стародавні грецькі мислителі вчили про безсмертну душу. Піфаґорейці, які оперували числами, вважали число сім символом душі. Найкраще визнавали душу три грецькі філософи - Сократ, Платон і Арістотель. Перший вчив, що душа існує окремо і вища від тіла, вона не розкладається і мусить повернутися до Бога. У Платона, який називав людину мікрокосмосом - малим світом, душа є основою життя, джерелом руху і всякої людської чинності. Він написав окремий твір про душу під назвою "Файдон". Арістотель доводив, що тіло і душа становлять щось одне, тобто особу. Були ще й такі філософи, які легковажили собі це питання. Це софісти і епікурейці, життя яких порівнювали сучасники з життям нерозумних тварин.

2. Як можна усвідомити існування безсмертної душі?

Знали старовинні мудреці і те, що душа не має частин і не може розкластися, тобто не може померти. Навіть витвір розуму - думка - це щось нескладне і просте. Тому то розлуку душі з тілом називають першою смертю, а розлуку душі з Богом - другою, довічною смертю.

Душа - це одне з найкращих Божих творінь, тому не може минутися, бо це є супроти Божого розуму та доброти. Повна санкція - винагорода і кара свобідним істотам - неможлива повністю в цьому житті, тому мусить душа тривати і в другому житті - після смерті тіла. Душа захоплюється божеством і чимось, що є поза матерією, мусить брати участь у божестві та не повинна вмирати.

У кожній людині помічаються явища, з одного боку, під владою міри, тягару, нерухомості, а з другого боку, крім кількісних властивостей, є ще якісні - такі, як думки, воля, почуття. Вони походять не від тілесного начала, і тим самим безсмертна мусить бути наша душа. Вона відчуває єдиність і має своє "я". Тим то душа не може бути сумою чи сумішшю хімічних реакцій, як це воліли б бачити марксисти та різні інші матеріалісти. Бо коли душа відійде від тіла, то хімічні складники не діють, тіло не рухається і не живе. І тіло дезорганізується, бо началом життєвих проявів у тілі-матерії є безсмертна душа!

Душа є істотою чи субстанцією, а не лише припаднем, акціденсом, бо вона саме є основою і джерелом життєвих явищ.

Людина відчуває себе і рефлексує тільки душею. Душевні спостереження є неподільні. До того вона незалежна від матерії-тіла і може без нього обійтися. Хоч людська душа не є чистим духом, як ангели, бо діє при допомозі тілесних органів-змислів.

3. Які наслідки має для нас безсмертя душі?

Різні сектанти й ті "свідки" когось говорять людям, що душі нема. Гаразд, коли її нема, тоді нема жодної відповідальності, нема сумління, немає свободи і не треба тоді жодної релігії чи віри. І якого лисого батька вони так вчіпливо та насильно пхаються зі своєю літературою та словом до людей? Тоді, коли нема душі, то й нема відповідальності перед ніким. Хто буде відповідати, кого будуть кликати по нагороду чи будуть карати, коли душі нема? От так це й виходить, а наші люди такі наївні та такі темні, що в це вірять?

Тільки безсмертя душі може нас приневолити жити за сумлінням та за Божим законом. Тому усі порядні люди вірять у безсмертя душі. І тільки під тим кутом зору конечна релігія. Отож, основою релігії є віра у безсмертя душі.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ПОДЯКА

Матері Божій, Святій Анні,
святому апостолу Юді Тадею
за вислухані молитви за оздоровлення старенької мами.
Зрослась зламана ключиця, а мамі 80 років.
Ірина Лисейко, м. Львів

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірах Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА БЕРЕЗЕНЬ:

Загальний: ЩОБ НАЛЕЖНО ПІДГОТОВЛЯЮЧИСЬ ДО ЮВІЛЕЙНОГО 2000-го РОКУ, ХРИСТИЯНИ ПІДКРЕСЛИЛИ СВОЮ ВАЖЛИВІСТЬ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА (Поблагословлене Святішим Отцем).

Властиво 2000 літ - це є й саме історія християнства. Французький проповідник Боссюе мовив: "Голгофа є найвищою точкою історії людства". І цілком правильно висловився.

Вже вибраний народ в Старому Заповіті вніс великий вклад у розвиток людства. А коли Господь обдарував вибраністю всі народи, то тим більше позначилася християнська наука і життя в поколіннях. Христова наука

спричинилась до скріплення родинного життя, проголосивши нерозривність подружжя, заопікувалася дітьми та молоддю. Варто знати, що перший, хто заснував інтернати для них, був святий Василій Великий. Про це можна довідатися з будь-якої історії педагогіки. Також віра злагіднила долю невільників. Про це знаємо з листів святого апостола Павла.

Важливо також те, що християнство створило християнську правову державу, і правителі мусіли шанувати не лише Божий закон, але й Христову установу - Церкву. Про це маємо чимало прикладів з історії середніх віків. Як то Церква, зокрема папи боролися проти симонії-святокупства, інвеститури, втручання в церковні справи мирян і правителів та наданні справедливих цивільних законів. Шанування неділі і свят, признання церковних шлюбів і тому подібне - це все заслуга християнства.

Мусимо однак зазначити, що не все, яке зодягає маску християнства, є ним справді. І це не можна вважати християнством. От маємо на думці під назвою християнства винародовлювати інші народи, як це робили і понині роблять Польща, Португалія, Іспанія та інші держави. Це чорна пляма в історії християнства. Чи також оте патріаршество з-за кордону, коли ж румуни, болгари і серби мають своїх власних патріархів? Це нечесно і не по-християнськи, бо таким чином під назвою християнства ведеться народовбивча і культурно руйнівна робота. А вона нічого спільного з християнством не мала і не має. Українці мають повне право, за всіма нормами справедливості і християнської любові, мати свій український київський патріархат; і то усюди, де живуть українці. Годі бо трактувати українців як греків чи москалів або кимось іншим. Нині відомі вже випадки, коли українських дітей навчають Божого закону польською мовою. І це на території української держави! Також є спроби запровадити в церкві старослов'янську мову. Нині це пережиток, а для деяких претекст для того, щоб поширити колоніальну мову серед чужого народу і на чужій території.

Саме з наближенням двохтисячного року повинні усі християни стукнути себе в груди і почати вести справжнє християнське життя. А не дурити людей, бо ж Бога обманути неможливо. Даймо право кожному, навіть найменшому народові помолитися Богу своєю мовою. Сьогодні багато говориться про екуменізм, тобто порозуміння між християнами. Гаразд. Але чому жертвою того "екуменізму" маємо бути ми, українці католики. Ми засвідчили вже тому чотириста років екуменізм і прийшли до порозуміння з Петровим престолом. Тому нас повинні інші наслідувати, а не балакати про те, що унія є перепоною на шляху до екуменізму. Але якого? Такого, що один другого хоче обманути. Але це не можна вважати екуменізмом, а краще називати речі своїми іменами: обманізмом! Теж екуменізм не робиться українцям католикам поза їхніми плечими, як це, на жаль, досі робили. Нами торгувати не можна, ми маємо теж християнську та людську гідність, і тому таке не сміємо дозволяти. А то як будемо мавпувати "схід" (читай: суздальську північ), то все гаразд, але чому ради екуменізму не наслідують у доброму тоні нас ті східні. Христос ніде не приписував ні борід, ні широких рукавів, ні іншого мракобісся, а тільки любов і терпимість. А екуменісти сьогодні чогось про це забувають!

Постійно запитують про те, коли то вже почаївський монастир, святу Софію та сотні інших будов повернуть правдивим власникам. Саме з нагоди ювілею повинні повернути в ім'я християнської солідарності наші монастирі і церкви. Ми не бажаємо ані варшавського собору, ані кремлівського св. Василія. Ані бухарестської чи будапештської катедри. Ми просимо і вимагаємо повернути наше. Те, що його будували ми і наші предки.

Це було б найкращою пам'яткою двохтисячного ювілею і затерлася б чорна пляма з минулого християнства!

Місійний: ЩОБ СВЯТИЙ ДУХ ПРИТЯГНУВ НЕХРИСТИЯН ДО ДІАЛОГУ, ЯКИЙ ВІДКРИВ БИ УМИ Й СЕРЦЯ ДО СВІТЛА СВЯТОЇ ЄВАНГЕЛІЇ.

Навернення нехристиян - це важка справа. Та в перших початках християнства вони масово наверталися, бо бачили добрий приклад християнського життя та поведінки. Між християнами не було "розлучених", злодіїв, шахраїв та й інших спекулянтів, що мають і по два закордонних автомобілі, а інші люди мучаться і страждають в "транспортах".

За навернення нехристиян обов'язково треба молитися. А молитва до Святого Духа має тоді успіх, коли молимося чистими устами і добрим серцем. Взагалі, люди в малій кількості приходять до церков і тим самим менше моляться, щоб світло Боже просвітило нехристиян.

Також важливо, щоб таки самі християни жили між собою в згоді, а не в ненависті, і не лаяли уніатів та про них говорили усяку брехню, ніби вони когось там переслідують. Це так виходить, коли хтось залізе в чужий сад, а власник прийде та й питає: "Що тут шукаєш, що тут робиш?" А злодій каже, що от мене катують, мене переслідують... Теж варто усяким сектантам і зарубіжним патріархатам сказати, що ми вже тисяча років є християнами, і нас не треба "навертати" на Христову віру, бо це нерозумного робота!

Місцевий: ЗА ЛАСКУ НАВЕРНЕННЯ ДО ХРИСТИЯНСЬКОГО ЖИТТЯ ТИХ, ЩО СИДЯТЬ У ТЮРМАХ.

Сидіти в тюрмі з будь-якого погляду важко. Буває таке, що навіть порядна людина, яка нераз теж потрапляє в тюрму, заломлюється і сходить на манівці. Інші потрапляють у в'язницю саме тому, що віддалилися від християнської науки і йшли безбожними дорогами. А ці дороги привели до злочину й до кари.

Християнська віра зобов'язує відвідувати хворих і в'язнів, бо це побачимо зі слів самого Христа, які він промовить на Страшному суді. І добре роблять ті, що навідуються до цих людей. От у Львові тепер на запрошення керівництва тюрми, що по вулиці Шевченка, щонеділі отці і брати василіяни мають свою релігійну програму, і в'язні радо беруть участь у релігійних викладах. Двічі була Служба Божа, що її правив о. Йосип Будай, і о. Володимир Коник, новоієрей, який також правив свою приміцію в цій установі. Брати-монахи, які відвідують періодично установу, це: Йоанікій Черемчук, Єремія Кашуба, Ніканор Занін, Миколай Ковалишин. На Різдво загостив до них вертеп з Крехова. Отак то стараємося послужити і цим в'язням, та й просимо усіх молитися за них, щоб вони жили повноцінним життям.

Покровитель на березень - Святитель ТАРАСІЙ (10.3).

Він жив у восьмому сторіччі. Спочатку був головним писарем ромейського цісаря в Царгороді, а потім патріархом. Відзначився як оборонець святих ікон. Зорганізував сьомий вселенський собор у Нікеї. Теж був безстрашним оборонцем нерозривності подружжя віроломного Конст'антина VI, який не рахувався заради пристрастей з твердим Божим законом: "Не чужолож" і "Не пожадай дружини ближнього твого".

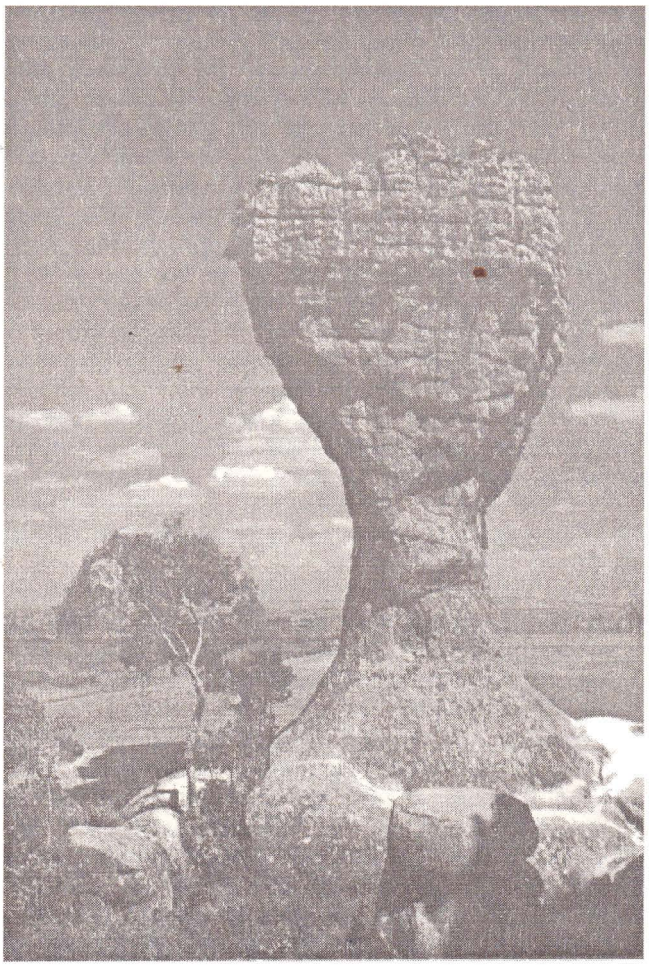

НА СВІТЛИНІ: Старе село, Парана (Бразилія), біля Понта Ґросси, де наша парохія Спаса. Тисячі років виробили таке диво.

ЧИТАЮЧИ КАЛЕНДАР "СВІТЛА" НА 1996 РІК

Головна його тема - чотирьохсотріччя берестейського порозуміння. Також привертає увагу кількість духовенства. Нині маємо 41 єпископа і 28 церковних одиниць. Священиків - 1939 осіб, в тому числі ієромонахів - до двісті чоловік. З них - 156 отців василіян. Україна має 904 священики, а львівська церковна одиниця - 348 отців. Щодо числа священиків, то українські церковні одиниці так стоять: львівська, івано-франківська, самбірсько-дрогобицька, зборівська, коломийсько-чернівецька і тернопільська.

З-поміж українських церковних одиниць на американському материку передує торонтівська. Далі: куритибська (Бразилія) - 68, філадельфійська і стемфордська по 63 священослужителі. Перемиська має 58 священиків, а крижевацька на півдні Європи - 52 ієреї. Наші одиниці в Канаді та США мають сталих дияконів, усіх є 73.

Монахи в нинішній українській Церкві - це отці василіяни, редемптористи, студити, салезіяни. Жіночі згромадження - це сестри василіянки, служебниці, йосифітки, йосафатки, Пресвятої Родини, мироносиці, євхаристинки, катехитки св. Анни, студитки, салезіянки, Пренепорочного Серця Марії, вінкентіянки, воскресінки та Покрова Божої Матері, Християнської Любові, Чина Матері Божої і перший у Східних Церквах світський інститут Катехиток Серця Ісусового з 1940 року. Усі чернечі установи мають свої новіціяти, а світське священство готується в семінаріях, як от в Рудно є семінарія Святого Духа, в Івано-Франківську теж є цей навчальний заклад. Також є Львівська Богословська Академія і катехитичні інститути. Наша Церква потребує багато священства і чернецтва, бо на них чекають українці в Україні і поза її межами, як от в Росії: на Кубані, Зеленому та Сірому Клині, в Сибіру чи інших державах Євроазії. Добрі християни охоче йдуть на службу Богові та людям, а чесні батьки не заборонять своїм дітям посвячуватися на працю для Божого Царства!

ЧОТИРИДЕСЯТНИЦЯ АБО ВЕЛИКИЙ ПІСТ

Починається цього року 26-го лютого після Сиропусної неділі. Церква приписує не лише в певні дні стримуватися від м'яса та набілу, молочних страв, але й обмежити ужиток радіо, телебачення, випивки, куріння, і заохочує до діл милосердя для тіла і ще більше для душі. Настановляє стриматися від гучних забав та весіль.

БЛУДНИЙ СИН

Людина, котра зійшла на вершину гори, почуває дивне відчуття волі, спокою, радості. Інакше там дихається. Інакше там людина почувається. Все є там гарніше, ніж внизу.

Людина має подібні відчуття, коли читає Євангеліє про блудного сина. Бо це є серцевина Ісусового Євангелія про Небесного Отця, котрий є милосердний до нас і завжди прощає нам (Лк. 15, 11-32). Вість Ісуса Христа про Небесного Отця є такою гарною, що знавці Святого Письма називають її "перлиною світової літератури". На початку бачимо людину, якій добре жилося в батьківському домі. Але вона, піддавшись своїм тілесним пристрастям, залишила свого батька, брата та свій дім, і пішла в чужий для неї світ. Цей син забрав з собою багато грошей, свою частину маєтку. І з усім тим - невладнану тілесну хтивість. У далекому краю одержав все, про що мріяв. Жив там розпусно. Догоджав своєму тілу як тільки міг. Коли все потратив, настав великий голод в тому краю. Мусів задовільнитися тим, що пас свиней, а свій голод вгамовував рештками, які кидали свиням.

Тоді опам'ятався. Згадав свого батька, брата, батьківський дім, ці добра, які мав у своїй хаті та й забажав повернутися до дому.

Його повернення здійснилося так.

Найперше відчув у своїй душі, що згрішив, відчув, що допустився важкої провини проти власного батька. Відчув у серці біль за свій великий гріх, відчув біль за те, що відвернувся від свого батька. Засудив свою провину і глибоко в душі пожалував. Плодом цього жалю було велике незгасне бажання повернутися в рідний дім. Це бажання з кожним днем зростало в ньому все більше й більше, тому налаштовував себе на зустріч зі своїм батьком. Приготував слова, які скаже своєму батькові, коли повернеться. Приготував собі слова, повні жалю, перепрошення і покори. По дорозі до дому собі їх повторював.

Найкращим в цій розповіді Ісуса є те, що батько блудного сина вибіг йому на зустріч і не чекав на його слова, а, випередивши сина в любові, кинувся в обійми і поцілував його. Аж потім син висловив свій жаль і покору та перепросив. Після цих слів батько наказав своїм слугам: "Притьмом принесіть найкращу одіж, одягніть його, дайте йому на руку перстень і сандалі на ноги, і приготуйте на його привітання великий бенкет".

У цій Ісусовій притчі всі ми подивляємося великому розкаянню блудного сина і його поверненню до хати після такої важкої провини, але ще більше подивляємося великій любові батька до наверненого сина. Отож, декотрі теологи вважають, щоб цю притчу не називати про блудного сина, але краще про милосердного отця. Ісус Христос цією притчею відповів фарисеям і книжникам на їх нарікання, що приймає грішників та їсть з ними.

Аж Ісус Христос пояснив світові, що Бог, котрий є такий справедливий, що осуджує абсолютно гріх, котрий є такий святий, що гріх цілою своєю

енергією ненавидить, і котрий є такий правдивий, що нічого він не може закрити або переглянути, є рівночасно такий безмежно милосердний, що з грішника може зробити людину без провини.

Ісус Христос не казав грішникові: "Твій гріх не поповнився", - бо він поповнився. Не казав: "Не було це зле", - бо це було зле. Не казав: "Не думай вже про це", - чи б це людині допомогло? Але щиро, досконало і абсолютно прощає: що вже не є грішником перед Його святим обличчям; не має провини перед найглибшою відповідальністю своєї совісті. Не дивуйтеся, що в цю вістку людям важко повірити. Тільки тим, що каються!

Романо Гуардіні пояснює, чому люди не можуть повірити, що Бог так прощає. Каже, що повністю простити є в дійсності таким великим актом, як створення нового сотворіння. Тільки Бог може щось сотворити, тільки Бог може абсолютно простити. Навіть і найдосконаліша людина може простити недосконало, не повністю. Тому люди не можуть в це повірити, що Бог абсолютно прощає грішникові.

Богослови кажуть, що правдиву красу Божого прощення побачимо аж в небі.

Ця радісна звістка стосується кожного з нас, бо всі ми грішні. Ісус Христос казав: "Я не прийшов кликати праведника, але грішників". Люди, котрі не вважали б себе за грішних, не потребували б Ісуса, не потребували б відкуплення.

Ісус Христос свою радісну вість нам оголошує для того, щоб ми не впали у розпуку за своє минуле, за свої гріхи, щоб ми без страху, з повною надією прагнули відпущення.

В Іспанії в одній церкві є старовинне Розп'яття. Воно дивне тим, що права рука Христова звисає. Чому? Побожне передання оповідає, що у стіп того Розп'ятого одного разу сповідався великий грішник. Після сповіді сповідник каже до нього: "Я тебе розрішаю, але більше не гріши". Після якогось часу він наново чинить гріхи і з жалем приходить до сповіді. Цим разом священик, вислухавши його нові гріхи, каже: "Для тебе нема прощення, бо ти не виправився". Грішник казав, що він має добру волю, але він ще немічний, ще має замало сили волі, щоб боротися зі спокусами. "Простіть, простіть", - благає він. Сповідник дає розрішення, але рішуче заявляє: "Це вже останній раз". Минуло багато часу. Грішник знову приходить до сповіді. "Цим разом для тебе нема прощення", - каже сповідник... Священик встав, щоб іти. Але з боку хреста було чути наче плач і хлипання. Христові груди ожили. Права рука відірвалася від хреста, зробила знак хреста над грішником, і дався чути голос: "А я тобі прощаю, бо ти мені дорого коштував" (о. Ю. Я. Катрій, ЧСВВ "Господи, навчи нас молитися". Торонто, 1981, с. 64).

"Є то тільки побожне оповідання", - скажете. Так, але містить в собі правдиву і велику любов Небесного Отця до нас, коли щиро пожалуємо за гріхи і висповідаємо їх. Горе закам'янілому серцю, яке не зворушить оця притча.

Тепер, коли готуємося до посту і до славного Воскресіння Ісуса Христа, пожалуймо за всі свої провини, перепросімо взаємно один одного і Господа Бога, щоб доброю сповіддю і з чистим серцем ми привітали славне Воскресіння тут, на землі і у вічності.

о. Василь Й. КУНДРАТ, ЧСВВ

ПРЕОСВЯЩЕННОМУ КИР ІВАНУ МАРГІТИЧУ - СІМДЕСЯТ П'ЯТЬ!

14 лютого 1996 року Преосвященному Кир Івану виповнюється сімдесят п'ять років. І нам всім, його священикам, друзям його молодості, вірним УГКЦ Закарпаття і всім, що його пізнавали за свого життя, варто скласти якнайкращі побажання і щиру подяку Богу за всі ті ласки і благодаті, які він за свого життя отримав і зумів їх так гарно, на нашу думку, використати на славу Божу і на добро безсмертних душ. Бог, творячи стадо, вже наперед подумав і за те, щоб у нього був пастир, і це найголовніше в людському житті. Христос прийшов до нас, щоб бути "вічним пастирем душ", а відтак і подбав за те, щоб його пастирі були постійно до кінця світу... І зобов'язав усіх віруючих шанувати і слухати своїх пастирів. Зі слів Христа "вражу пастиря і розбіжиться стадо" бачимо, що від пастиря деколи залежить більше, ніж від відомих йому душ, "бо вівці без пастиря блукають", і їх легше "вовк розриває і розганяє". Ще гірше, коли той пастир не знає певної дороги, коли не цікавиться долею довірених йому душ, коли ще не має сили "положити свою душу за своїх овець". На наше щастя, ми всі, що прожили поряд з Владикою, що знаємо його життя і діла від його молодості, можемо впевнено засвідчити, що він одного разу, пішовши за Пастирем душ, за Вчителем учителів, більш "не оглядавсь взад", зробив і перетерпів все, що йому Боже Провидіння визначило. Він мав великий дар любові до свого народу, з якого він прийшов на світ, і тому перетерпів усі перешкоди і пережив усі труднощі, які виникали у релігійному та національному житті. Як за Церкву, так і за Україну йому довелося страждати у тюрмах, пережити биття, холод, голод, страхи нічних переїздів, погрози вбивць, що злилися не лише за його віру, а й за рішучі вимоги тверезості в житті. Пізніше було щось найважче в його житті: страшна аварія, яка зробила його калікою та інвалідом на все життя. Може від цього ще страшнішим є нерозуміння

та несприйняття найближчими вівтарними братами його способу дій, які за його ревність хотіли в ньому бачити лише політикана, шовініста і такого, що не любить і не шанує свого карпатського народу... Однак він, будучи єпископом-ісповідником, якому випало на долю найбільше попрацювати, перетерпіти і вибороти прав для свободи нашої переслідуваної Греко-Католицької Церкви, заслуговує глибокої пошани зі сторони всіх тих віруючих людей, яким випала нагода зустрічатись і співпрацювати в ці нелегкі роки недалекого минулого. Хто не шанує Божих посланців, пастирів та вчителів, не шанує й Того, хто послав їх... І було б великою провиною з нашого боку, якщо б ми ще за нашого і його життя не використали ті ласки і можливості, які випливали з його апостольської ревності, відваги, рішучості та щирої любові до нашої Церкви і нашого народу, і не перейняли хоча б в дечому стиль його роботи, зокрема того, що стосується об'єднання всіх церковних і національних сил для здійснення ідеалів Божого Царства на землі. Його ніхто не може обвинуватити в нелояльності до вищого керівництва нашої Церкви не лише на найвищому рівні, але й в межах нашої єпархії. Він вмів знайти найкращий спосіб співпраці з католиками нашої єпархії різних національностей, способи ведення екуменічного діалогу з нашими східними православними братами, апостольської праці серед нашої молоді...

Він своїми ревними молитвами, до яких закликав і всіх вірних, частими поїздками до найвищих державних інстанцій, налагодженням зв'язків з діяльними центрами греко-католицької діаспори (в Німеччині, Польщі та в інших країнах) має велику заслугу перед нашою Церквою. І тому ми всі зобов'язані йому належно подякувати і підтримувати як молитвами, так й іншими ділами в його шляхетній праці. Адже що означає вже для майбутніх поколінь красива церква, що будується в його рідному селі, де вже наперед поєднана молитва з культурно-освітньою роботою на добро нашого народу.

Також щиро бажаємо, щоб Владика довго душпастирював для загального добра нашого народу. Адже немає жодної таємниці, що його працю і його заслуги найкраще оцінила свідома інтелігенція, яка бажала б, щоб на Закарпатті переміг саме його щирий церковний патріотизм. Це власне Кир Іван відстоює найпослідовніше "єдність Церкви і народу", про що він пише у виданій вже книжці.Він зумів щиро, по-християнськи, зберегти і розвинути ту ідею Ісуса, яка всім християнам приносить найбільше добра: "Хто не є проти вас, той є з вами!" Ніхто не може поскаржитись, що він обмежував чиюсь діяльність, легко поривав чи забував свої товариські стосунки і тим самим не зменшував число трударів на Божій ниві. Це його таємниця, яку він вмів знайти для спільної мови зі своїми чи з чужими, і діяльність всіх направляв на розширення, а не на звуження праці над спасінням безсмертних душ. І хоч йому довелося неодноразово почути гіркі, болючі докори від невдячних приятелів, які не лише не врахували його великих заслуг, але й того, що він найпослідовніше відстоює права нашого віками поневоленого українського народу, якому тепер треба єдності і співпраці на всіх ділянках духовного і культурного життя, як одного ковтка свіжого повітря. Але його це не зламало і не відтягнуло від праці. Маємо надію, що він вже хоча б на схилі літ побачить благословенні плоди свого послідовного християнського поступу і думання,

об'єднуючи навколо себе всіх патріотів нашої Церкви і нашого народу та закладаючи міцні підвалини нашого християнського майбутнього. Ми віримо, що якщо була б надана можливість кожному греко-католикові висловитися щодо питання про єдність наших українських греко-католицьких єпархій, то результати були б на користь єдності. Наші історики і наша інтелігенція знають найкраще, що в нас на Закарпатті не існує жодного "русинського" народу, що ми всі користуємось однією літературною мовою, а наш "руський" діалект хіба що свідчить про близькість до українців. У нас на Закарпатті сперечаються щодо постання Греко-Католицької Церкви та укладення Унії. Видається, що Преосвященний Кир Іван займає зважену позицію, бо, на його думку, такі речі, як незалежний статус Мукачівської єпархії, треба обговорити за участі не лише єпископів і священиків, але й істориків-фахівців. Адже вони можуть сказати найбільш вагоме слово щодо мови нашого народу і тих історичних подій, які зумовили укладення Унії, поширення на Закарпатті тих самих релігійних практик, що існують в українців за Карпатами (набоженства, рожанці, ревне почитання Пресв. Євхаристії). Відомо, що всі перші греко-католицькі єпископи були з Перемишля або Львова, ініціатором Унії був галицький василіянин єп. Тарасович, а Святіший Престол боровся за єдність Київської митрополії, тому ні науково, ні морально не вдається обгрунтувати незалежний юридичний статус Мукачівської єпархії. Також важко говорити про укладення самої Унії на Закарпатті в 1646 році, бо це було просте приєднання до вже укладеної Берестейської Унії за всіма нормами церковного канонічного права 1596 року. У Бересті було рішення всіх головних єпископів тодішньої Східної української Церкви, підтверджене урочисто Святим Апостольським Престолом, а під час укладення Ужгородської Унії 1646 року були присутні лише 63 священники... Отже, без єпископа їх рішення не мало юридичної сили. Про це говорять, сперечаються, однак ніяк не вдається щиро і відкрито обговорити це важливе питання, яке буде суттєво впливати на майбутнє нашої Церкви.

Знаючи мудру і тверезу позицію нашого єпископа-ювіляра, ми всі рішуче мусимо підтримати думку про єдність цілого українського народу у рамках єдиної Греко-Католицької Церкви, бо цій ідеї він присвятив найбільше сил і турбот. І за неї як молилися, так і моляться всі свідомі греко-католики Закарпаття.

Знаючи, що справи Церкви - це, в першу чергу, справи Святого Духа, під постійною дією якого розвивається Вселенська Христова Церква, будемо й далі молитись та просити помочі Св. Духа і Покрова нашої Небесної Матері, щоб ця свята справа закінчилась торжеством єдності не лиш нашої Української Греко-Католицької, але й цілої Володимирової Церкви, як це було в перших десятиліттях її існування. А самому ювіляру з нагоди його 75-річчя бажаємо великих Божих ласк і довгих літ життя!

"Тішся кожним добрим ділом ближнього, прославляй Бога за нього, Його добрі діла є твої і усе твоє належить до нього".

Святий Василій Великий, 2 аскетична мова

СИЛА МОЛИТВИ МАТЕРІ

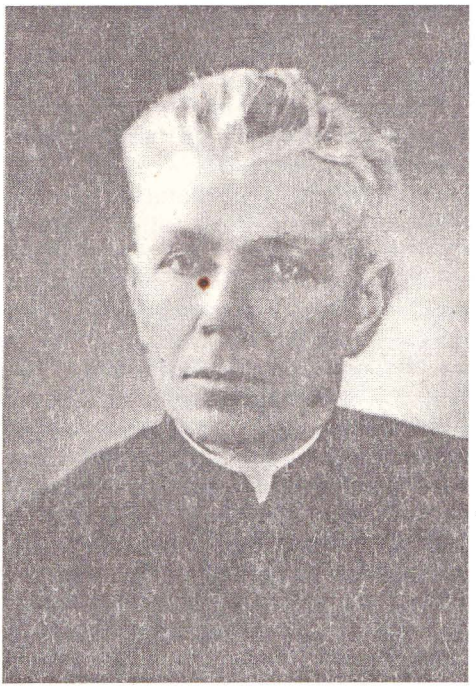

НА СВІТЛИНІ: о. Володимир Лиско.

Хочу розповісти про силу й значення материнської молитви, яка синтезує в собі два найсвітліші почуття - любов до Бога та любов до своїх дітей.

Записуючи для Інституту Історії Церкви спомини людей про їхнє релігійне життя, пересвідчилась, що багатьом людям довелось спостерігати справжні чуда, пов'язані з молитвами матерів. Сила цих молитов особливо проявилася в часи жорстоких репресій, які чинила безбожна комуністична система. Десятки оповідачів згадують конкретні випадки, коли в жахливих умовах вдавалось уникнути смерті лише завдяки молитві матері і свяченій воді. До речі, типовим явищем в часах вивезення було те, що матері в першу чергу брали в дорогу свячену воду і молитовник. Найчастіше на засланні молитва і свячена вода були єдиними ліками під час важких хвороб. І багатьох ці ліки врятували!

Сила материнської молитви не обмежена ні часом, ні простором. Щирість цієї молитви здатна визначити долю цілих родин.

Це можна проілюструвати на прикладі родини видатного душпастиря і просвітителя о. Володимира Лиска. У своїх споминах, написаних на схилі літ, він зазначав: "День мойого рождества був замітний своїм торжеством і дивний мав вплив на ціле моє життя". Цей день був справді торжеством, бо 21 вересня 1882 року, на свято Різдва Пресвятої Богородиці, кардинал Сильвестр Сембратович посвячував у Камінці Струмилові новозбудований храм на честь Богородиці. На цьому торжестві була і мати майбутнього священика, яка приступила до сповіді і св. Причастя, а пополудні привела на світ сина Володимира. Чотирирічний Володя викликав одного разу неабиякий подив у дорослих, коли заявив, що буде священиком. Але тоді лише мати мала здатність вбачати в словах хлоп'яти Боже провидіння. Та в його подальшому житті не раз проглядався дивний розвиток подій. Це зауважував сам о. Лиско. Багатьох вразило також те, що хоронили отця

саме в день уродин, 21 вересня 1964 року. Початок цієї логіки розвитку подій слід шукати, напевно, в його матері, бо саме на неї зійшла Божа благодать започаткувати священичу династію.

Антоніна Лиско, з дому Литвин, була звичайною сільською жінкою, дружиною заможного господаря Василя Лиска, який був родом з села Лапаївка, поблизу Камінки Струмилової. Надзвичайна побожність і дбайливе ставлення до виховання дітей виділяли її серед інших жінок. Походила з литовського роду і була римо-католичкою. Народила десятеро дітей. При народженні десятої дитини померла. Згідно з непорушною традицією, сини охрещувались в обряді батька (греко-католиками, тоді ще записували "руско-католик"), а доньки - в обряді матері (римо-католиками). Всі діти були виховані дуже релігійними та національно свідомими. Сім'я жила у любові та гармонії. Всі визнавали те, що їхнє щасливе життя пов'язане з материнськими молитвами. Господь нагородив цю звичайну, але таку побожну сільську родину тим, що в ній з'явилася ціла плеяда достойних священиків.

Старший син Лисків Неоніль (1877 р. н.), будучи учнем 5 класу львівської гімназії, так захопився реколекціями, які давав для гімназистів о. Сотер Ортинський, що вступив на новіціят Отців Василіян. Неонільом заопікувався тодішній ігумен Львівського монастиря о. Андрей Шептицький (потім вони все життя зберігали дуже приязні стосунки). Отримавши грунтовні знання зі схоластики та філософії у Добромилі, з теології у Римі, був висвячений у 1902 році, прожив довге і достойне життя, виконуючи обов'язки магістра та ігумена в різних монастирях Галичини та Бразилії. Помер 1971 року у Бразилії, де був знаний і шанований.

Дочка Лисків Теофіла вийшла заміж за о. Йосифа Осташевського, ревного й високоосвіченого священика, близького приятеля отця-ректора Йосифа Сліпого і всієї його родини. Будучи деканом Винниківським, о. Осташевський відмовився перейти на "православіє" і загинув у Харківській тюрмі.

Перший внук Лисків, син найстаршої дочки Марії, став священиком. Він, о. Михаїл Ренькас, душпастирював у Польщі.

Сини ще однієї дочки Юлії - це були отці Іван Дацишин, ЧСВВ, Михайло Дацишин, ЧСВВ і Василь Дацишин.

Чи їхні покликання не є відповіддю Всевишнього на щирі молитви Антоніни Лиско?

Та найвидатнішою постаттю у родині Лисків був о. Володимир. Він змалку виявив нестриманий потяг до знань і мав виняткові здібності. З відмінними оцінками закінчив п'яту львівську гімназію, потім вступив на теологічний факультет Львівського університету. Його, як кращого студента, Митрополит направляє на вищі теологічні студії до Інсбруку. В 1909 році Володимир одружується з Іванною Цегельською, дочкою о. шамбеляна Михайла Цегельського. Вона була надійною помічницею і порадницею у його подвижницькій праці. Висвятившись у 1910 році, о. Володимир самовіддано, з іскрою Божою у серці, душпастирює. Був парохом у Олеському біля Бродів (1910-1913), в Городку (1913-1921) і в селі Сасів Золочівського району. Від 1936 року був деканом Золочівським.

Завжди і всюди він пильно дбав не тільки за душі, але й за добробут та освіту українців. Вільний від душпастирської праці час теж присвячував

своїм співвітчизникам. Читав в селах лекції, організовував читальні, засновував і керував господарськими товариствами ("Сільський господар", "Овочева шкілка", "Українська торгівля"), домагався відкриття українських шкіл і побудови нових громадських приміщень. Ночами о. Лиско засиджувався довго над своїми теологічними працями, які виходили окремими брошурами, а також їх друкували в церковних часописах. Неодноразово дописував до народних часописів, бо надавав великої ваги формуванню суспільно-громадської думки.

За свою діяльність о. Лиско всіляко переслідувався польською владою, двічі був арештований, сім місяців відбув у таборі Домбю, звідки чудом врятувався. Та найтяжча хресна дорога випала отцеві за більшовицької влади, коли він відмовився перейти на "православіє" і ще спонукав до таких дій парафіяльних священиків. Два рази його арештовували, стільки ж побував на жорстоких слідствах. Сім років відбув у таборах Мордовії. Повернувся у 1955 році зі знищеним здоров'ям, немічний тілом, але сильний духом. Найкраще про життя та діяльність о. Лиска можна довідатися із його власних "Споминів".

У о. Володимира та його дружини Іванни було семеро дітей - дві доньки і п'ятеро синів. Всі були дуже здібними та доброзичливими, при хрещенні отримали третє ім'я - Марія, що свідчить про особливе набожество родичів до Матері Божої. Здавалося, ніщо не перешкоджало молодим Лискам бути щасливими і корисними для Бога і людей. До влади прийшли комуністи, які з допомогою терору почали насаджувати в Галичині свої порядки та "культуру". Відтоді поламались долі дітей о. В. Лиска.

Найтрагічніше склалась доля старшого сина, о. Романа Лиска, пароха с. Белзець Олеського району. Всебічно обдарований, він блискуче закінчив Львівську Богословську Академію. Його реферати на теологічні теми публікували в церковно-суспільному часописі "Нива". Він був автором чудової поеми про Матір Божу. На душпастирській ниві особливо ревно працював з молоддю: засновував Марійські Дружини, організовував і керував великим хором тощо. Відмовившись перейти на "православіє", о. Роман не мав змоги легально душпастирювати, але не зрікся священичих обов'язків. Мешкаючи в Городку, ходив з Божим Словом та Святими Тайнами до всіх потребуючих. Та незабаром був закатований нелюдами в тюрмі на Лонцького. Загинув у віці 35 років, залишивши сиротами трьох дітей.

Передчасно загинув і ще один син о. Володимира - Маркіян Лиско. Був студентом Львівської політехніки. Покинувши науку, вступив до української Дивізії, звідки перейшов до лав УПА. Поліг у бою з кагебістами на Радехівщині.

Син Олександр-Андрій вчився у Празькій політехніці, яку закінчив у 1945 році, отримавши диплом інженера будови залізниць. Паралельно студіював історію України в Українському Вільному Університеті під проводом проф. Дмитра Дорошенка. Після закінчення війни в Україну не повертався, а виїхав до США, де працював інженером і одночасно викладав історію України в "Рідній школі". На чужині плідно працював на суспільно-громадській ниві, зокрема був головою українсько-американської громади, зініціював першу українську радіопрограму. Також був головою релігійного товариства "Свята Софія", секретарем Патріархального Товариства,

Парафіяльної Ради тощо. Про успадковану Олександром Лиском відданість Богові, Церкві та Україні свідчить те, що перед смертю в далекому Денвер (США) 1991 року він заповів 20 тисяч доларів Львівській Духовній Семінарії.

Четвертий син - Михайло Лиско - почав студіювати медицину, але покинув навчання і вступив до української Дивізії. Воював, пережив американський полон та емігрував до Канади, де мешкає до сьогодні. Наймолодший син Юрій, ледь скінчивши школу і вступивши до інституту фізкультури, був заарештований і на цілих сім років засланий у воркутинські табори.

Дочкам о. Володимира більше поталанило. Старша, Володимира, єдина з родини уникла репресій, вчителювала у Львові і була опорою та розрадою усій репресованій родині. Інша дочка, Люба, яка була дружиною судді Зенона Лешньовського, емігрувала до Америки. Працюючи там звичайною робітницею на трикотажній фабриці, вона постійно допомагала матеріально батькам та всій родині в Україні. Її можна вважати взірцем християнської любові і самопожертви.

Отакий рід започаткував о. Володимир Лиско. Не раз він згадував з вдячністю свою матір, про неї та про її побожність розповідав дітям та внукам.

На прикладі родини Лисків зуміли прослідкувати благодатний вплив молитви матері на формування майбутнього покоління. Можна лише уявити, як би могли розростатися священичі династії, започатковані Лисками. Але цьому перешкодила повоєнна більшовицька окупація.

Дякувати Богові, що пануванню зла прийшов кінець та з'явилася реальна надія на зародження міцних християнських родин. Вони б стали надійною підвалиною майбутньої християнської держави. Тож піднесімо до Господа свої щирі молитви за наших дітей та онуків. Просімо, щоб Всевишній наповнив їхні душі праведністю.

Лідія КУПЧИК, м. Львів

Примітка: *о. Микола Неоніль Лиско, ЧСВВ похований у василіянській секції цвинтаря на Івані. Він у Бразилії провадив перший новіціят у середині тридцятих років, а вже після війни знову прибув до цієї країни. Тут був духовником монахів, і вони дуже радо користали з його мудрих і побожних повчань. Ті, які його знали, мають про о. Лиска дуже милий спомин.*

З ПОТОКУ НОВИН

Згідно з повідомленням івано-франківського часопису "Нова зоря", на початку цього року до новобранців військової частини зв'язківців, що дислокується на Прикарпатті, навідався священик. Він вів духовну співбесіду з молодими воїнами. Як зазначає автор інформації, така подія не є рідкістю. Адже до створення капеланської служби отці Івано-Франківської греко-католицької єпархії вважають за свій обов'язок душпастирювати серед молодих людей.

СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

Сестри Веньямини, по світськи Володимири Марцінковської, сестри згромадження сс. Пресвятої Родини УГКЦ

(Продовження. Початок у № 1 за 1996 р.)

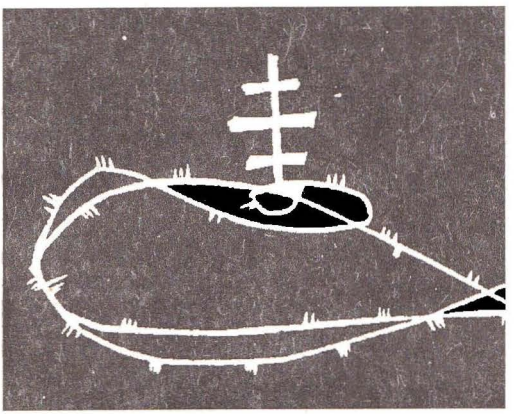

1950 рік.

9 січня, у третій день різдвяних свят, робило НКВС ревізію на Ясній Горі в Гошеві, у монастирі Отців Василіян. Тоді арештували Впр. о. І. Греня. Після того брали нас на допити. На допитах в Болехові зустрівся нам старенький о. Повх.

15 березня я вирішила відвідати своїх сестер і піти на Ясну Гору. Мої родичі дуже протестували, боялись за мене, бо тоді вже багатьох вивозили. "Заберуть тебе в Сибір, а ми навіть нічого знати про тебе не будемо", - казали мені мама і ніяк не хотіли відпустити. Але я твердо вирішила їхати. Заспокоювала маму і казала, що нема мене за що вивозити. А якщо і грозило б нам щось подібне, то я обов'язково дам їм знати. "Хоч яблуко кину на подвір'я, адже нема іншої дороги з Гошева до Станіслава, як не попри нашу хату". Тоді я й подумати не могла, наскільки я була близька до правди...

Приїхала в суботу, а в неділю пішла на Ясну Гору, щоб подякувати Матері Божій за щасливу операцію. Під вечір обступили дім сестер... Все перевернули, сестер закрили в одній кімнаті і перевіряли кожну зосібна. Після перевірки сказали, що ми четверо арештовані і більше не випустили з кімнати. На Горі теж всіх арештували. Сказали нам збиратись у дорогу. Але мішки з нашими речами порозпорювали так, щоб речі наші порозсипались. Переодягнутись ми не мали в що, то лишились у габітах, а шапки з нас здерли, і ми не мали що взяти на голову. Коли обласна міліція пішла на Гору до отців і в нас залишилася лише болехівська, ми почали просити болехівського начальника Борисова, щоб нам дозволив спожити св. Тайни. Він дозволив, але в його присутності.

Сестри заспівали "О Ісусе, в Найсв. Тайнах утаєний", відмовили "Вірую, Господи", відновили обіти і спожили св. Тайни. Борисов зняв шапку... Сестри помолились вголос, заспівали "Під Твою милость". С. Андрея взяла покривало з престола, щоб роздерти його на частини і накрити голови. А я за той час взяла чашу і монстрацію з мощами св. Йосафата (то була

пам'ятка з церкви св. Варвари з Відня від о. Т. Горникевича) і сховала це в рукави. Всі сестри дуже плакали, прощаючись з улюбленою капличкою.

Через деякий час Борисов помітив, що нема чаші, і здогадався, що то я взяла. "То ти, мала, вкрала? Ну, як вкрала, що я не бачив, дай Бог, щоб і довезла, аби ніхто не бачив". Але так, на жаль, не сталося...

Все у сестер забрали. Те, що ми попакували в мішки, знову порозрізали до самого низу і повисипали, а сестер - за плечі і на машину. 18 березня вивезли нас до Болехова, де на цю ж машину "довантажили" з тюрми о. Й. Білана, о. Колодія і добр. Маркила. Всіх повезли до Станіслава. Там довго стояли, опісля отців залишили, а сестер повезли до Коломиї в тюрму.

Дорога, якою нас везли, проходила повз хату моїх родичів. Мама дивились у вікно, а я встигла кинути на подвір'я приготоване заздалегідь яблуко, як обіцяла. Добре, що вдалося, бо біля кожної з нас стояли військові із зброєю, але не сподівалися, що я щось кину. Вони й не могли знати, що яблуко - знак для рідних про наш арешт...

Таким чином наші рідні довідались, що нас вивезли, лише не знали, куди саме. Старались довідатись від властей, але даремно. З тюрми вдалося передати листа, але до сестер нікого не допускали, лише брали на допити. В туалет водив стійковий. Над ямою дошки були не закріплені, і сестра Андрея одного разу мало не втопилася, коли необережно стала на кінець дошки і впала в яму. На щастя, я почула, як вона кричала, прибігла і встигла вхопити її за волосся. Ми кричали, аж поки не прибіг стійковий і не поміг мені її витягнути, бо сама я не могла дати ради. На допитах сестри мліли з голоду і виснаження. Один із сторожів, місцевий, на ім'я Ілько, купив нам горнятко - за наші, звичайно, гроші - і приніс нам води і карбіту, то ми почали пити чай.

Після десяти днів до сестер вкинули якогось чоловіка. Він зашпортався і впав, а вартові почали насміхатися і говорити всякі дурниці про нас і отців. Коли двері зачинили, ми почали приглядатися, кого ж нам вкинули, і впізнали о. Жупанського, ЧСВВ. О. Жупанський дуже втішився, що потрапив до сестер. Розповідав, що від них позабирали весь одяг і все церковне, а тепер дуже його їдять воші і нема в що переодягнутися. Сестрам теж веліли все віддати. О. Жупанський порадив передати врятовану мною чашу і монстрацію до церкви, бо як знайдуть в мене, то буде ще гірше. Передали туди, де парохом був о. Карпінський, і просили, щоб віддав сестрам у Долині, яких добре знав. Однак не віддав. Сестри писали з Сибіру, їздили самі до нього три рази - дарма. Після звільнення поїхали ми з сестрою Андреєю до нього і разом з нами міліціонер, як свідок і посередник, що передавав колись для нього ті речі - таки о. Карпінський не віддав...

Просиділи ми місяць під слідством. Їсти не давали. Мали ще не відібрані сухарі і чай варили на карбіті - ще й від того боліла голова - ото й усі наїдки. Після місяця перевели нас у загальний "лагер" (табір). Тут вже інші порядки... У середньої величини кімнаті було чотири поверхи суцільних нар - на кожного припадала нешироka дошка. В куті - велика дерев'яна параша. Через брак місця навколо неї спали люди. Вночі перевіряли по декілька разів і били, щоб тісніше спали. Майже кожної ночі виганяли всіх на подвір'я в чому хто був, все перетрясали і заганяли назад, рахуючи

всіх при тому ретельно - нагайкою по плечах. Часто з рахунку збивались, не знаю вже, чи навмисно, чи дійсно, і щоразу ретельно перераховували - знов нагайкою по плечах. Годували страшенно погано. Люди вмирали. Сестри всі були хворі, найбільше с. Андрея, думали, що не виживе. Було кілька лікарів, але мало що могли порадити в таких умовах.

4 травня сказали сестрам, що вивезуть їх далі, і ввечері видадуть речі, але треба добре пильнувати, щоб не забрали. Сестри по черзі стерегли речі, що передали в табір родичі, хоч як то було важко зробити. Ми мали враження, що наші "охоронці" роблять все для того, аби нас таки обікрали: зганяли нас в барак, щоб лишити без нагляду речі, до вагона підселили таких людей, що так і старались щось в нас потягнути. Однак ми спали по двоє, по черзі: дві спали, а дві чували. Добре, що ми четверо їхали разом, бо хотіли спочатку розділити по одній.

5 травня 1950 р. повезли нас з Коломиї на Калуш і Брошнів, де мали добирати вагони з людьми, бо в Брошневі тоді був пересильний пункт. Я приготувала дощечки з написом і у Брошневі кинула поміж стійкових, які стояли біля віконця. Поки вони крикнули, люди, що працювали на тартаку коло колії і які вже звернули увагу на дивний товарняк з людьми, помітили на рейсах дощечку, підняли і прочитали: "Хто підніме дощечку, прошу передати моїм родичам Євгенії і Омелянові, що в вагоні їх дочка". Один з робітників, що мав велосипед, швидко передав моїм родичам цю вісточку. Вони прийшли на станцію в Рожнятів, але побачитись з нами їх так і не допустили, передачі також не дозволили передати, навіть близько до вагона підходити заборонили - лише здалека мали стояти. Я бачила їх, як стояли здалека, і востаннє чула мамині слова: "Діти, тримайтеся!"

Везли переважно ночами. Вдень вагони стояли в безлюдних місцях. Переважно стояло по декілька таких вагонів з засудженими, люди на пальцях показували одні одним, на скільки років їх засудили і везуть.

Тільки сестри не знали про те, ні за що їх засудили, ні на скільки, ні куди везуть. Везли нас цілий місяць. В звичайних товарних вагонах, без вікон, були дощані нари, але на всіх не вистачало, мусіли сидіти просто на підлозі. Від того сидіння моя груба вовняна спідниця витерлася аж до діри, так що я не мала в що вбратися, коли нарешті вийшла з того вагона. Раз в два дні приносили їсти - якусь баланду або кашу. Та ще й ту кашу, на вигляд аж синю, рознощики старались вкрасти і давали лише мізерні порції. Пам'ятаю, як одного разу с. Ювеналія пішла з нашими мисками за їжею, а рознощик хлюпнув їй на дно кожної миски по ложці (а був такий неохайний, вічно брудний і немитий, що годі було ту їжу з його рук приймати). Ювеналія питає: "І то все?" "Все", - каже. А вона тоді ту кашу вилила йому на голову. "На - каже, - може, наїшся нарешті". Відвела душу, і всі люди мали масу потіхи, але ми голодували лишніх два дні.

Параша була в вагоні одна на всіх. Більшість людей навіть в таких свинських умовах, зберігаючи рештки людських почуттів, старались не користати з неї. Хіба вже остаточно припирало, бо від тої їди шлунки у всіх були розладнані - тоді вже, соромлячись, йшли, закривались хустками, коцами - хто чим міг. А переважно утримувались з останніх сил. Раз в день, під конвоєм, водили в туалет. Всі не встигали, бо людей було море, а туалет, як правило, один на всіх - десь на окраїні придорожніх містечок і сіл, де наш поїзд зупинявся, щоб набрати води. Як вже набридало

конвоїрам, то вривались просто до середини і для забави, не даючи навіть штани підтягнути, нагайками били і гнали до вагона: "Хватит ...ать!"

Особливо нестерпним був брак води. Багато людей їхало з дітьми, діти постійно плакали і просили пити. Воду конвоїри приносили на зупинках і можна було собі набрати, як хтось мав у що - посуду нізвідки було взяти. Ми мали такий великий білий дзбанок, що мама передали з борщем ще вдома. Пам'ятаю його донині, бо він рятував від спраги не лише нас, а й багатьох дітей, матері яких не мали посуду. Пригадую маленьку дівчинку Ганнусю, що їхала з стареньким дідусем, а маму і тата арештували. На питання: "Хто тебе вивіз?", мала поважно відповідала: "Власть!" Пам'ятаю ще маленького Тарасика, який щодня через шпари в дошках вагона лаяв солдата - конвоїра. "Москалю, дай автомат, най ті застрілю! Ходи сюди! Як ті копну, то сі перевернеш, та й я звідси вийду!" Не вмів ще добре говорити і вимовляв ті слова по-дитячому, так що важко було зрозуміти, і "москаль" не реагував ніяк на ті балачки.

(Продовження в наступному номері)

КОРЕНІ ДУХОВНОЇ ТА ЗВИЧАЙНОЇ КРИЗИ

Багато чуємо та й самі говоримо про кризи, про економічну та ще більше про духовну, зокрема на церковному полі. Де ж є корені тієї кризи, різноманітної та різнородної?

На думку багатьох, вони містяться у нетверезості. Бо ж коли людина сама собі трунком відбирає розум і активність, то вона переступає просто усі Божі заповіді: п'яту, бо нищить здоров'я і скорочує життя, шосту і дев'яту, бо тоді виникає спокуса скочити в гречку. Нетверезий не розрізняє що моє, а що твоє. Також говорить неправду, аж за ним куриться. Не казати вже про пошану батьків і старших та пошану Божого імені, і загалом визнання над собою влади правдивого Бога.

Під формою нетверезості слід розуміти й куріння. Воно до 1500 року було в Європі невідоме, і ніхто з того не стратив нічого. А сьогодні ця звичка дуже шкідлива і небезпечна, також вона дуже поширена, що навіть уже державні чинники стараються цю пошесть викорінювати. Тютюн з'їдає здоров'я, гроші, чисте повітря, ламає характер та волю людини. Курець швидко потрапляє в апатію і готовий на найгірше. Тому це добре знали нацисти і таких курців змушували не брати до рук цигарки. За кілька днів вони приглядалися за тим, аби тільки бодай недокурка їм хтось кинув.

Не меншою втратою часу та грошей є гра в карти. Вона звичайно, не обходиться, без диму і без чарки, і відтягує людину від серйозного думання та діяння. За тими трьома пороками зловіщо суне і наркоманія.

Тому прагнім жити нормальним особистим і громадським життям. Для цього мусимо оголосити війну чарці, циґаркам і картам. Тоді багато криз згине, як роса на сонці. Зобов'язані усі спільно потрудитися, викорінюючи з громади оті погані звички.

УКРАЇНСЬКІ РЕЛІГІЙНІ ЗВИЧАЇ ЗА ОКЕАНОМ

Нераз люди запитують: чи наші люди за океаном дотримуються рідного й наших звичаїв?

Відповідати кожному зокрема забрало б багато часу. Та для користі варто згадати найголовніші звичаї нашого народу, зокрема в Бразилії, Аргентині та Парагваї. Саме там ще найбільше збереглося наше обрядове та культурне надбання минулих віків.

У січні в тих краях буває ходження з кропилом. Відвідується кожна хата. У центрах парохій це частинно робиться в сам день Богоявлення, на Йордан. У Прудентополі, наприклад, водосвяття буває вдосвіта, а після восьмої години йдуть отці відвідувати доми з благословенням йорданським, чи як інколи кажуть, колядою. Йдуть 8-10 священиків. Треба відвідати майже тисячу домів міста. А ходити не можна отак: прийшов, заспівав "Явився днесь вселенній", і бувайте здорові. Потрібно сісти, спочити, як то кажуть, і дати дітям образочки та й поговорити зі старшими. Часто в них є різні питання та проблеми, які вимагають більше часу.

Селами і присілками священики ходять з кропилом майже цілий січень аж до першого лютого. Бо до цього дня можна в цих краях колядувати. Після Стрітення з кропилом не ходиться. Ходити ж з кропилом - важко, але приємно. Були роки, що й понад тисячу домів мені довелося відвідати зі свяченою водою. Їздив автомфобілем, возом, на конях, а навіть часто й трактором. Дороги лісові, а випадуть дощі, то навіть возом не проїдеш. Єдиний засіб - трактор, або й пішки. Під час кроплення розповсюджується релігійна література та проводиться передплата на тижневики "Праця" і "Місіонар". Були роки, що навіть й сотню передплатників довелося мені зібрати для цих видань. Майже в кожній хаті купували календар "Праці" на 1994 рік, мною редагований і розпроданий. Правда, допомагали й інші отці у тій справі. За це їм щира подяка! У часі кроплення люди дають також на утримання священиків. Інколи деякі села давали поважну суму, щоб отці василіяни могли серед них успішно працювати. Давали ще й пшеницю, фасолю, кукурудзу, тощо для семінарій, які виховують майбутніх священиків.

На Стрітення святили громниці. В цей день приходило багато латинників, бо їхні священики після Собору не святять свічок. Треба було також мати з собою на продаж свічки, бо не всі мали свої свічки з бджолиного воску. Варто знати, що Прудентопільщину названо в Бразилії "столицею меду", бо наші перші поселенці дуже любили бджіл. Повіт часто вивозив велику кількість меду, воску та й інших продуктів. До 1930 року Прудентопільщина не ввезла до себе ні одного кілограма пшениці, бо її тут було достатньо.

Коли настав піст, то вірні в основному сповідалися. До цього священики завжди були готові. Навіть ходили в колонії, відбували триднівки й кілька отців разом сповідали народ. Це було дуже корисно, бо всі могли висповідатися вільніше в чужого священика. Наші світські отці в Бразилії робили це дуже зорганізовано і, здається, не відбув великодньої сповіді хіба той, хто взагалі про це не думав і не хотів сповідатися. Незважаючи на те, що були інші священики, в Квітну неділю й на Благовіщення чимало

людей каялося. Одного року мені трапилося таке: правив зранку на одній оселі, і то дві Служби Божі, а пополудні мав похорон на іншій оселі. Знову під вечір ще одна - четверта Служба Божа - на оселі Бракатінзі (Біле дерево). Частиць взяв менше, бо думав, що вже сповідалися всі прихожани. Та коли сів сповідати, то кінця не видно. І мусів ділити частички на 4-5 частин, і, на щастя, всім вистачило.

Під час великого посту вірні, тим більше й члени Апостольства Молитви, ще від початків поселення відбувають щотижня духовне читання в церквах, а де їх нема, то у школах або приватних хатах. Зійдеться нераз багато осіб, в основному жінки і дівчата, і слухають, читання про муки Христові. Читає одна з жінок чи дівчат. Інколи й чоловіки читають. До того ще правлять молебень. У кожному осередку раз в тиждень є хресна дорога. Вона правиться звичайно ввечері у середу або в п'ятницю, і вся громада бере участь. Вірні дуже люблять набоженство хресної дороги.

Ще в центрах парохій у п'ятницю правиться Літургія наперед освячених дарів, і вірні численно причащаються та наперед сповідаються. Після неї буває проповідь про Христові страсті, правиться парастас і читаються грамоти, де записані імена померлих. Це так зване сорокоусте. До читання у Прудентополі ставало біля десяти або й більше отців, і вони не могли під час парастасу відчитати усі ті імена. А між тими іменами були в давніших грамотах навіть цісар Франц Йосип чи президент Кастело Бранко, за правління якого люди почали отримувати пенсію. Часто в приватних грамотах зустрічаються імена священиків, навіть тих, що родом з України. Отаку то добру пам'ять залишили добрі пастирі своїм овечкам...

Після другого Ватиканського Собору з'явився збір коштів на братерство. Це доповнення до посту. Щоб ми не лише чинили добре діло молитви і посту, але й милостині. Даються окремі копертки, і в них вірні складають свої пожертви. Є місця, де люди багато жертвують, а в інших оселях люди ще не навчилися чинити діла милосердя. Дохід звичайно йде на сиротинці, лікарні тощо. Крім тих збирань вірні теж жертвують свої кошти на різні цілі. Давніше збирали для інвалідів Галицької армії та на допомогу Україні. Не забували і про "Рідну школу" в Галичині, допомагали жертвам стихійних лих тощо.

Окремий час мають поклони за участю значної кількості вірних. Одного року у четвер не було видно дітей на вулицях Прудентополя. О. Іринарх Маланяк питається матерів: "Діти де є?" Відповідають: "Сплять після поклонів!" Адже вони мусіли спочивати після такої незвичайної праці. Одного разу у Куритибі до нашої церкви зайшов наш добродій, бразилієць, майор армії. В той час били поклони. І він це робив, а потім визнав, що тяжке те "українське набоженство", бо щось три дні чув біль у всьому тілі...

Під час великого посту жінки та дівчата під проводом сестер монахинь і світських пань займаються писанкарством. Це робили в осередках і там, де були доми сестер. Писанкарством захоплювалися молоді, і вечорами прикрашували мистецьким орнаментом крашанки.

Отак то поволі надходила Квітна неділя. Тоді приносили справжню пальму і її прибирали квітами. У той день церкви були переповнені. Тому можна там було сказати, що не лише на Великдень, коли святять паски, приходять рідкісні гості, але й на свячення пальми. Про великодні звичаї напишемо іншим разом.

Володар БУЖЕНКО

ЩОБ ЗБЕРЕГТИ РОДИННЕ ЩАСТЯ

Пияки Царства Божого не успадкують (5)

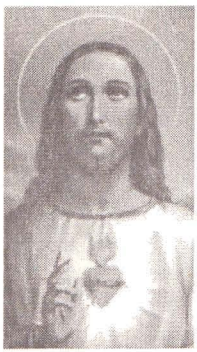

Мабуть кожне молоде подружжя мріє про родинне щастя. Серед численних побажань у день весілля чуємо й такі: "Щасливої долі" або "Родинного щастя". Який глибокий зміст заховано у цих словах! Адже великою ласкою Божою є співжиття протягом довгих років в мирі та злагоді.

Проте дійсність, на жаль, буває іншою, бо родинне щастя не є тривке, якщо воно грунтується не на Божих законах, а на піску, який швидко розмиє вода. Причиною невлаштованого сімейного щастя є пияцтво. Пияцтво, на думку святого Августина, є "батьком усіх проступків, гріхів і провин". Воно руйнує родини, ображає Бога, ламає вічне і дочасне щастя людини.

На жаль, ми вже звикли до цього негативного явища. Серед щоденних клопотів забуваємо про те, що є коренем нашого зла. А варто про це пам'ятати, бо ми є сучасниками цієї біди.

Цікаво, що у народних піснях теж викривається оте пияцтво. Пригадаймо "Пісню про Байду". Там є такі слова: "Ой п'є Байда мед-горілочку, ой п'є Байда, та не день, не два, не одну нічку та й не годиночку". Ці слова стосуються не одного чоловіка, який пропиває свою душу, руйнуючи щастя сім'ї.

Чи так воно повинно бути? Хто ж перший повинен захистити родинне щастя? Звичайно, що дружина, мати. Вона повинна стати оберегом родинного вогнища, зберегти власну сім'ю від руйнації. Українська жінка з давніх-давен мала славу доброї господині. Для неї стало традицією гостинно зустрічати гостей. Пригадуєте приказку: "Гість в дім - Бог в дім". Зрозуміло, що ця гостинність повинна проявлятися не в повній чарці, а в щирості та сердечності. Гостя можна гарно прийняти і без спиртного. Чому б не запропонувати йому смачний чай, каву чи безалкогольний напиток з цілющих трав або сухофруктів? Добра господиня продемонструє свої кулінарні можливості, коли приготує традиційні українські страви, почастує смачними домашніми тістечками або печивом. Як у народі кажуть: "Чим хата багата - тим і рада".

Хотілося б, щоб великі християнські свята, сімейні торжества чи інші обходилися без алкоголю, без надмірного його вживання. Подбаймо перш за все за духовну радість, за те, щоб у сімейному затишному колі поспілкуватися з дорогими нам людьми, забуваючи щоденні турботи та клопоти. Але нині, на жаль, релігійні свята святкують не так, як би хотілося. Часто вони перетворюються у пиятику зібраного товариства, на якій іноді можна почути і вигуки, і лайки чоловіків. Також знаємо прикрі випадки, коли під час свят напиваються молоді компанії. Потім вони йдуть на дискотеки (сучасні танці). Можемо уявити, у що перетворюються ці "танці". Про яку культуру та виховання молоді можна говорити після відвідин подібних "розваг"? На жаль, осторонь цієї проблеми стоять вчителі, батьки.

Останні мало цікавляться тим, як проводять своє дозвілля підлітки, молодь. Це варто робити, бо на дискотеках збирається чимало п'яних юнаків, які можуть різним способом нашкодити собі та своїм ровесникам. А потім будуть лунати в сім'ях нарікання, литимуться материнські сльози, мовляв, не догледіли, не вберегли. То чи не краще запобігти біді заздалегідь? Виховуючи молодь у дусі тверезості, привчати веселитися її без алкоголю, дбати про їхнє елементарне виховання та культуру.

Прикро говорити про те, що українська нація деградує. І вина цьому - пияцтво. Візьмімо для прикладу проведення якихось масових заходів. Зауважмо, що у часі їхнього проведення на вулицях населених пунктів чи навіть у народних домах "Просвіти" є виїздні буфети, які реалізовують спиртні напої. Хіба ж це не сором? Хто задумується над тим, що такі заходи поширюють пияцтво серед населення, прилучають молодь до вживання алкоголю? Нехай пам'ятають організатори таких "розваг" те, що на їхній совісті будуть майбутні погані вчинки або й злочини, які спричинять сльози й страждання матерів, дружин... Тож будьмо пильні, щоб уникати подібних проявів масового пияцтва.

Пам'ятаймо про те, що збереження родинного щастя вимагає остерігатись підступного ворога - горілки, вести тверезий спосіб життя, жити по-християнськи - в мирі, любові та злагоді.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

З ПОТОКУ НОВИН

ЗУСТРІЧ МОЛОДІ

Організація "Українська молодь Христові" працює також на Сокальщині та в Мостинському районі. Кілька десятків молоді зібралося 12-13 січня в таборі "Ровесник" коло Христинополя і провели дводенну зустріч. У зустрічі взяли участь і священики. О. В. Зінько, ЧСВВ обговорював з молоддю те, як то дбати найперше про Боже Царство, бо як сам Христос каже, "усе інше вам додасться".

ПРИСЯГА У ВОЛОДИМИРІ

У свято святого Василія, 14-го січня, у військовій частині в Володимирі Волинському присягали молоді воїни. На урочистості, крім командирів, родичів, знайомих новобранців були і священики, які відправили молебень за благо і добро молодих воїнів. Служили о. ієромонах і о. диякон з автокефальної церкви св. Юрія. Запросили ще й о. василіянина. О. Василь Зінько виголосив промову, а потім гаряче промовив о. диякон, який є капітаном Збройних Сил. Варто зазначати про гарний спів хору парафії св. Юрія. За добро, ласку та здоров'я наших воїнів просять помолитися отці василіяни.

ПОЧУТІ РОЗМОВИ

● Нарешті маємо "Місіонар" на січень у січні, - кажуть коло церкви. Так повинно бути. Тому ті, що хочуть співпрацювати та дописувати, нехай не відкладають своїх причинків аж до останнього часу.

● Сперечаються молоді люди між собою на тему: яке відношення мають до нас українці в діаспорі? От з Австралії написали в жовтні звернення, щоб в Україні дбали за розвиток української мови, а не створювали програму про те, як до 2000-року розвивати зарубіжну культуру. Стверджує один зі студентів, що це так негарно. Другий погоджується з думками цього звернення, бо українець, незалежно від місця проживання, високо цінує рідну мову і культуру. Святослав Караванський вже здавна побивається за український правопис.

● Недалеко ринку у Львові хтось на мурі написав білою фарбою: "Україна для українців". Чи це часом не пахне нацизмом? Бо нацисти писали "тільки для німців". Зауважимо, що це вони писали, бувши на чужій землі окупантами. Тому каже співрозмовник, що тут нічого образливого нема, що наш край і наша хата - для нас. Так уже говорив Тарас Шевченко. Одначе нехай ті українці більше дбають за свою хату, і тоді можна буде і других краще пригостити та їм помогти.

● Свого часу вирішила група побожних жінок на заході заснувати чернече згромадження. Знайшлися кандидатки і приміщення. Почали радитися, який має бути одяг монахинь. Радилися, радилися і не могли дійти до чогось путнього, та й не заснували згромадження. Так і сьогодні в нас сперечаються про другорядні речі, а за основне не дбають навіть ті, що мають обов'язок це робити. Адже треба вести боротьбу з пияцтвом, курінням, розлученнями, розпустою серед молоді та старших і т. д. Але про це ви майже не почуєте, а тільки відбувається безперервна гризня за прикметники, як писав вже давніше журнал "Патріархат". Пора вже раз звернутися до основного і єдиного на потребу: до Божого Царства, до спасіння душ!

● Дивна та демократія, бо людям роти порозкривалися і вони теревенять таке, що ні приший, ні прилатай. От у транспорті два молодики сперечаються: Маємо борги в сусідів, то яка то незалежність... Інший йому відповідає: "Які борги? Коли німецький уряд по війні заплатив і винагородив жидам за злочини гітлерівського режиму, то й інші повинні це наслідувати. От чи вже винагородили за пацифікацію 30-их років, за голодний 33-ій, за дармову працю в розбудові сибірських просторів..." Далі не можна було почути, бо якісь жінки почали кудкудакати, і розмова ввірвалася.

● У латинській катедрі у неділю буває шість Служб Божих, хоч тих римо-католиків в нинішньому Львові не так вже й багато. І до того ще мають костел св. Антонія. А в наших церквах часто править тільки одна св. Літургія. А ми хочемо, щоб наші вірні освячувалися і мали нагоду сповнити наказ Христовий: пийте (і їжте) всі моє тіло і кров... Не один не може піти на відправу, бо ціла родина не може нараз вийти. А коли б наші літургії були менш тривалими, то можна було б ще на село поїхати

і виконати недільний обов'язок. Духовні особи мають бути слугами вірних за велінням Христа. Крім цього в будні дні повинна щодня служитися св. Літургія для побожних мирян. Адже коли хочемо мати добрих громадян й добру молодь, то маємо обов'язок дати нагоду щодня їм зростати в побожності та святості. Інакше не варто було приступати до ієрейського стану. За вищезгадані речі св. Йосафат дуже дбав і таких, що тільки по неділях служили, карав.

● Їздять люди на заробітки і часто за кордон, то мусять мати у неділі Службу Божу. Коли ж її нема, то бодай ввечері хай наші католики зійдуться та й відправлять молебень і прочитають якийсь витяг з побожної книжки. Коли їдемо за кордон, то шукаймо одразу своїх земляків і приєднуймося до товариського релігійного і просвітнього життя. Нині усюди багато нашого брата. У самій білокаменній є їх близько мільйона, якщо не більше. Коли їдуть на заробітки, то мусять пам'ятати про святу шлюбну присягу і про ощадливість. Зароблений гріш треба привезти додому й використати для блага родини і на добрі вчинки, як, скажімо, на церкву та інші українські просвітні й культурні діла. Найкраще їздити на заробітки гуртом, щоб один за одного дбав і один одному допомагав.

● Не заводімо "міжконфесійних" суперечок. Це до нічого доброго не веде, а коли хтось на нас напастує, то віддалімося, як від вогню. Коли ж неможливо, то мовмо вголос "Богородице Діво", а Пресвята негайно напасника прожене і нам додасть сили його спекатися. Одначе завжди будьмо чемні, вихова̀ні та людяні. Тим засвідчимо, що наша віра правдива і повна любові до Бога та ближнього!

● Крім "почутого" варто розмірковувати над "прочитаним". От "Добре серце" (ч. 1) пише: "Українські діти з Башкортостану вивчають Тараса". Йдеться про заснування українських шкіл у тих околицях міста Уфи. Читаємо: "Щоправда, треба підкреслити, що начальство ніякої перешкоди не робило. Відразу підтримали цю ідею..." Отже, бачимо, що навіть і поза межами України наші земляки можуть мати свої школи і товариства, але треба до цього комусь зі своїх взятися, а не вічно нарікати і псувати іншим нерви. Ні Бог, ні люди нарікання не люблять! І тому на нікого не скидаймо наших невдач чи недомагань, а трудімся, то усюди будуть успіхи, і Бог поблагословить, й навіть і інші люди поможуть!

— *В. СОКАЛЬСЬКИЙ*

З ПОТОКУ НОВИН

У ЛУЦЬКОМУ ХРАМІ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

Місцева громада вже два роки клопочеться мати в себе отців василіян. Задум поволі здійснюється, бо вже збудовано каплицю св. Василія Великого біля залізничного вокзалу в дуже вигідному місці. На свято запрошено о. прелата Людвика з місцевого латинського собору, який дуже прихильно ставиться до нашої громади, а також до о. В. Зінька, що правив св. Літургію. За розвиток цієї громади невтомно дбає о. Григорій Бардак, ЧСВВ, який одночасно обслуговує і церкву св. Йосафата у Володимирі Волинському. Був і представник Мальтійської Служби Допомоги п. Ґюнтер Клебер на тім першім празнику громади.

БЕРЕСТЕЙСЬКІ РОКОВИНИ

НА СВІТЛИНІ: Володимирський Владика Іпатій Потій.

Чотирьохсотріччя берестейського порозуміння не може бути трактоване поверхово в самі його роковини. От маємо "Нарис історії України" Дмитра Дорошенка, що його випустило в Німеччині видавництво "Дніпрова хвиля" (Мюнхен). Видавництво "Ґлобус" перевидало цю книгу 1991 року у Києві.

Спершу про самого Дорошенка. Дмитро Дорошенко (1882-1951) був міністром української гетьманської держави в 1918 році і відомим істориком, який перший науково досліджував минуле України під державницьким оглядом. Він прихильно висловлювався про берестейське порозуміння, хоча походив з Чернігівщини.

Справжня наукова історія унії появилася аж наприкінці XVIII століття. Це була праця василіянина о. Ігнатія Стебельського "Два великі світла на полоцькім овиді" (1781-1783). Вона засвідчила, що для автора перше місце повинна займати правда та об'єктивність. Про Петра Могилу автор написав правду: "Могила сам з походження румун-волох і людина польської культури, був великим ревнителем православної церкви, але він не був українським патріотом. Йому ходило про піддержання православної віри, а не української народности". (Порівняй: згадана книжка, том I, стор. 222). Саме тим не могла діяти церква як українська, бо її керівниками не були українці. До того ж він признає, що до берестейського порозуміння приступили і такі, що були зразу його противниками. Вони це зробили тоді, коли побачили, як то діти й внуки корифеїв православія полатинщилися і попольщилися.

А безсторонність і об'єктивність в написанні історії - це дуже важливе. І нам треба добре застановитися, щоб не повторювати помилок минулого і таки далі продовжувати працю, що її почали в Белзі 1690 і в Бересті 1696 року наші владики. Вони показали не лише велику дозу церковного відчуття по Христовому духові, але й український патріотизм. Святий Йосафат свої писання видавав українською мовою, коли в ті часи неберестейці владики писали урядовою польською мовою. Над цим варто замислитися!

Іван ДОЛИНЮК

МІСІЯ В СЕЛІ ІМСТИЧЕВО

(24-31 грудня 1995 р.)

Вперше на Закарпатті ми мали щастя прослухати місійні науки протягом цілого тижня. Проповідником був о. Василь Зінько, ЧСВВ. Нам необхідно користати зі знання, ревності і досвіду тих, які вже змалку посвятили життя Богу і протягом одного людського життя відкрили для себе всю красу науки Христа. Відтак зуміли її так живо, так правдиво передати іншим, що кожний слухач тієї науки був мовби заворожений. Всі ті проповіді цього 73-річного чоловіка були живим свідоцтвом особисто пережитого на всіх широких просторах нашої земної кулі, почавши від Сокальщини (Галичина) до 1936 року, потім Аргентина, Парагвай, Бразилія, Італія, повернення на рідні землі, які так завзято пробуджуються до нового християнського життя: Недаремно Ісус сказав: "Будете Моїми свідками в Єрусалимі, Самарії і аж до країв землі та до кінця часів". "Я дам вам силу і мудрість, якій не зможуть противитись". Особисте свідоцтво життя - це те, що не підлягає сумніву, бо вже римляни казали: "Слова літають, а приклади тягнуть". Вперше після відродження нашої Церкви навіть діти в школах Імстичево, Білки мали змогу почути одну кваліфіковану науку, якої в нас не могло бути і раніше, бо не легко зустріти талановитих проповідників.

В Імстичево були важкі погодні умови, але церква була повна і видавалося, що люди забули свої поділи, свої суперечки і мирно, як у минулі часи, сиділи разом на лавах. І де ще можна знайти кращий приклад і заохоту повертатись до тієї святої Володимирової Церкви, яка об'єднувала всіх українців-русинів в одній Христовій Церкві, і яку так вдало назвав тепер сам Святіший Отець Іван-Павло II Католицько-Православною Церквою. Дав би Бог, щоб ми на всіх щаблях вищої ієрархії, як теж і на низах, знайшли необхідну спільну мову, і, забувши всі суперечки, благословенно працювали серед молоді і нашого народу. Наша сила в єдності, і хоч у цій справі можуть теж виникнути труднощі (а де їх немає?), а все ж ми знаємо, що прагнення до єдності є Божою справою, "бо з того пізнають вас, що ви мої учні, якщо будете мати любов між собою".

Місії минули, але добре зерно, засіяне сівачем, буде приносити через десятиліття плоди, як це було із зерном, що засіяли на ниві людського життя.

Всі імстичевські вірні складають щиру подяку Господеві за ту ласку, що вони мали можливість слухати ті глибокі християнські науки. Ці науки вимагають від нас чимало. Проте вони вже пробудять багатьох зі сплячки, залишать у людських душах велику радість і надію, що все обіцяне збудеться... бо ми всі відчули красу і правдивість тих слів Божого Агнця з Одкровення: "Я іду і зі Мною велика нагорода".

Хай добрий Господь заопікується і сторицею нагородить тих, які не шкодують ніяких сил для того, щоб торжествувала Божа правда на землі.

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ

ЧУДО ЧИ ВИПАДКОВІСТЬ?

Як за посередництвом святого апостола Юди - Тадея Зарваницька Матінка Божа допомогла нашому синові здати важкі екзамени.

Наш син знаходиться за кордоном. На початку літа написав листа, що 16-18 серпня буде здавати 4 важкі екзамени і від цього залежить його майбутнє.

Жінка каже до мене: "Відмовно дев'ятницю до святого апостола Юди-Тадея!" І розрахувала так, щоб закінчити дев'ятницю 18 серпня, а я зачинав щось 2 чи 3 рази. І все з початку так, що я закінчив дев'ятницю пізніше.

А 13 серпня в неділю на Службі Божій о. Йосафат повідомив, що подорожує ікона Зарваницької Матінька Божої від церкви до церкви по всій Україні і буде в нашій церкві святого Юрія 16-17 серпня в ті самі дні, коли наш син здає екзамени. Ми дали на Служби Божі йому в поміч в ті дні і жертвували Святе Причастя.

В листопаді прийшов лист від сина. На самому початку дякує (наводжу дослівно): "Дякую Вам за Ваші молитви, що помогли мені здати екзамени. Це було дуже скоро, що я не міг повірити: здавав один екзамен за другим, ще не встиг відійти від одного екзамену, як вже було потрібно здавати інший. Останні здавав в Монреалі три дні, після цього я добу спав. Не міг прийти до себе від стресу, але цей страхітливий сон вже позаду. Вже як місяць працюю за фахом."

Ми дали на Служби Божі за подяку.

Заносимо щиру сердечну подяку Зарваницькій Матінці Божій та святому апостолові Юді-Тадею за вислухані наші молитви і одержані ласки.

Сім'я ФЕДУНЬ

P. S. *Василь Федунь та його дружина є парафіянами церкви св. Юрія в Христинополі. Василь є практикуючим християнином і співає на крилосі. Ця подружня пара вірить, що отримала чудесну допомогу для свого сина. Я теж так думаю.*

о. Маркіян КОГУТ, ЧСВВ
монастир Отців Василіян у Христинополі

"Наслідуй тих, що живуть свято, записуй собі їх приклад у серці, старайся належати до числа тих, що їх мало. Добре є рідке, тому й мало є тих, що входять у царство Боже".

Св. Василій Великий, 2 аскетична мова

ПОЗДОРОВЛЕННЯ З ЛЮРДУ

Про чудодійне містечко Люрд у Франції наші читачі мали змогу прочитати у минулорічних числах місячника. Також відомо, що парохом української церкви у Люрді є уродженець села Бачів Перемишлянського району о. Н. Василь Прийма. Перед різдвяними святами він надіслав до видавництва "Місіонер" листа, у якому просив вмістити на сторінках нашого часопису привітання дорогим землякам.

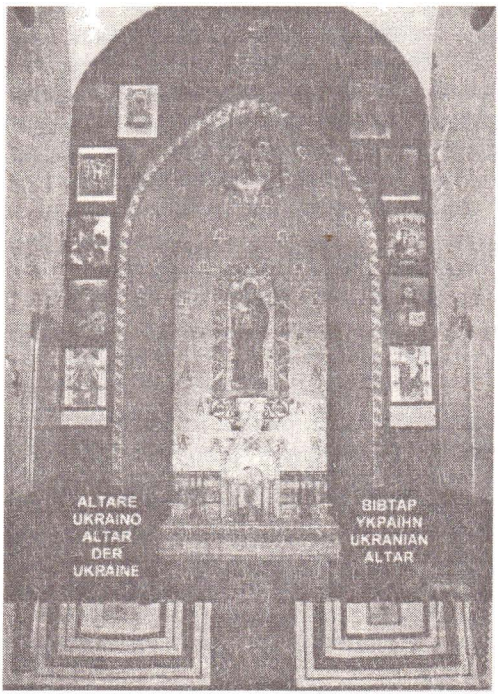

Поцілунок любові, - українцям привіт: від Святої Покрови, щоб всі були здорові, посилаємо в світ! Хай вицвіт Віри й Дії: Спасенний Сателіт, з ласки Діви Марії проникне цілий світ, спасе козацький рід, - від нещастя й бід!

Дорогі земляки - українці! Співбудівничі Української Оселі в чудодійному Люрді! Мило мені Вас всіх повідомити, що здорове, українське, золоте зерно у Люрді росте і процвітає. Завдяки Вашим щедрим пожертвам в Королівстві Марійських прощ на земному Ґльобі красується Храм Успення Пречистої Діви Марії, що його посвятив ще 1982 року Верховний Архієпископ Блаженніший Мирослав Любачівський. При церкві стоїть дім-Вілла св. Хреста, гостинниця "Веселка України". Нашим Всеукраїнським надбанням є "Вулиця України", належно подарована Управою міста Люрду.

Дорогі Браття і Сестри, що живете по обох боках Атлантичного океану: честь Вам, слава і подяка за Ваше полум'яне серце Солідарної Любові! Ви відчули живчик Всеукраїнської, Святої Справи. Ви взнеслись високо в гору понад свої дочасні, родинні, парафіяльні, місцеві потреби, Ви наче ці бистролетні Орли-Соколи полинули понад широке море, над струнке, Піренейські гори, де Чудодійна-Люрдська Ґрота видніє, де Ласка Божа діє, де наша Небесна Ненька - Пречиста Діва володіє: Де Пренепорочно Зачата - Ясна Пані, тому 128 років із небесних висот на землю приходила

і то не раз, не два, але 18 разів з'являлась, через свою вибранку, убогу пастушку Бернадету Субіру місійне посланництво із неба передала. У своїй 13-тій появі у розмові із св. Бернадетою висловила щиросердечні бажання ось такими словами: "Хочу, щоб тут відбувались процесії, піди та скажи священикам, щоб тут збудували церковцю!"

Наші священики у Франції на чолі із своїм Високопреосв. Владикою Кир Михаїлом Гринчишиним постановили прохання-посланництво Пренепорочної Діви Марії точно виконати, а Вас усіх, щирих Синів і Дочок-України прохаємо: не допустім, щоб "Червона Калина" у Люрді додолу похилилась! Мільйони паломників із цілого світу відвідують Чудодійну Люрдську Ґроту, багато із них перший раз пізнають багатство духовної краси, святість і славу України. Запитуймо у свого сумління, а також спільно в громадській чи церковній громаді: що я зробив, чим я спричинилась до ще більшої краси і слави України, між християнськими народами в світі?

Дорогі Земляки-Українці, бажаю Вам всім, що будете читати оці рядки мого Звернення-Привітання із Люрду: Хай Мати Божа, Княгиня Християнської Руси-України, Свята Козацька Покрова благословить Вас, та всю Вашу Рідню - тут на чужині і там на Рідних землях - святими ласками із небесної скарбниці: щастям, здоров'ям, спокоєм душі і миром серця тут, на цій долині сліз, і колись у вічній Батьківщині в небі - за Ваше палке, жертвенне українське серце!

Дорогі Браття і Сестри, хоч наша Церква вже вийшла із підпілля, а Україна вже стала вільна та самостійна, але вістка із рідних земель не є весела. Чому? Бо спалені міста і села, води наші затруєні, слізьми й потом напоєні; поля окопами зриті, густо могилами вкриті, у могилах кров підпілля, згар і попіл з Чорнобиля, глибокі, пекучі рани, ось образ Вкраїни Мами. Ось образ нашої Церкви, що з Христом приносить жертви, щоб була вільна, здорова, доля її, то шлях Йова. Йов із Божого веління пережив страшні терпіння, та за все дякував Богу, тому відніс перемогу над демоном-сатаною; так і сталось із Москвою, що грабила, мордувала нашу Церкву, розпинала, за це що Христа любила - і як Йов Бога молила - завжди, в кожний момент, постійно, поки Державу Самостійну - з Христом з гробу воскресила, Всемогуча Божа Сила.

Тому піднесімо вгору наші засмучені серця і витрім заплакані очі; бо за нами правда, за нами Господь Бог, за нами Пречиста Діва, за нами Христос та Його Свята Церква, якої і врата пекельні ніколи не перемогли і не переможуть!

Будь благословенна Діво, чиста і свята! Тобі співає вселенна: сонце, зорі та земля, бо Ти наша добра Мати, Матір Господа Христа, Богом Вибрана жена.

Богородицю - Дівицю, Матір Світла і Царицю, у піснях возвеличім, Божу Матінку Марію, нашу поміч і надію, долі кращої молім.

Боголюбна Україно, вставай! Безбожників з хат проганяй! Пречиста веди наш народ - з землі до небесних висот, там жде нас Творець - Саваот: лиш Йому співаймо Славень: Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа - Амінь!

о. Василь ПРИЙМА

МІЙ СТАРИЙ ПРОФЕСОР

(Розповідь дідуся)

В родині Молодченків є гарний звичай ввечері вести розмови. Найбільше їх веде дідусь Остап, має що оповідати зі свого життя. Діти та внуки радо слухають його.

Сьогодні Оксанка і Миколка знову просять дідуся, щоб він їм розказав щось цікавого. Дідусь хвилинку подумав, а потім промовив: "Гаразд мої внуки, цим разом оповім вам про те, як я вчився в школі у рідному місті ще за польської окупації. Це було в п'ятому класі".

Коли дідусь почав розповідати, то біля нього засіла ціла родина. Збоку став старший брат Оксанки і Миколки, студент, а на канапі розмістилися бабуся, мама і тато. Він читав книжку, але вже заради товариства вирішив послухати розповідь.

- Отак то, - продовжував дідусь, - тоді в школі панували чужі і нас трактували як русинів чи греко-католиків і більш ніким. Коли йшлося про Україну та наш народ, то хіба з погордою і неодноразово поляки нас ображали: "Ти, кабанє" (дика свиня)... У класі ж було більшість (майже дві третини) жидів, сім українців і приблизно стільки ж поляків. А нашим професором був старий вже пан Величко. Одного зимового дня він почав розказувати, бо любив завжди щось вплести цікавого в шкільну програму. Тому каже: "Знаєте, діти, там за містом на пагорку є вали. Ви їх, напевне, бачили. Ті вали насипали козаки, коли йшли з Хмельницьким на Замость за Буг. Довго однак не затрималися, бо швидко прямували на захід. Вали збереглися, і до нині ніхто їх не розорює, бо вони стали історичною пам'яткою. А незабаром їм буде вже 300 років. Люди шанують цю пам'ятку, і ви колись підіть та й подивіться на ті Вали".

- А ті Вали ще збереглися? - питає студент Ростик дідуся.

- Нині не знаю, в якому вони стані, бо з родинного міста виїхав під час війни. А потім те, що відбувалося після війни, було куди гірше від довоєнних часів, - відрік дідусь Остап. Тоді почав далі говорити:

- А ми, українці, відразу в суботу пішли разом на ті Вали. Довго стояли і говорили. А один з нас, син священика, каже: "Бачите, хлопці, яку то силу мали наші українці: гнали ворогів аж за ріку Буг і до самої корінної Польщі.

- Та Замость - це не корінна Польща, і навіть цілком не Польща, бо наші села були майже коло самої Варшави, - виправили його.

Тоді ми почали співати пісні. Не забули заспівати "Ми, гайдамаки", "Не пора" та інші. Хоч за цю пісню не одного садили до в'язниці. З тих Валів ми поверталися сильні духом й повністю відчували себе українцями та панами своєї землі. Інших ми можемо приймати як гостей, але не можуть вони в нас господарювати, бо територія, яка дана нам Господом Богом, є нашою, і ми на ній господарі.

Дідусь закінчив оповідь, але ніхто не рухався і не говорив. Усі були опановані своїми думками і роздумували. Розповідь дідуся Остапа про старенького професора, який навіть серед ворожого натиску вмів викликати любов до своєї землі і народу, нас зачарувала.

Володар БУЖЕНКО

У ВИДАВНИЦТВІ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН "МІСІОНЕР"

ВИЙШЛИ ДРУКОМ ТАКІ ВИДАННЯ:

Апостольський лист Святішого Отця Івана Павла II з нагоди Марійського року "*Про гідність і покликання жінки*"

Кодекс Канонів Східних Церков

Колядки

о. Бернард Бакель, о. Серафин С. Міхаленко, бр. Ян Рокош. *Ісусе, довіряю Тобі*

Шпіраго Ф. *Антихрист*

Журнал "*Світло*"